

Vetovoimainen ja terveyttä edistävä terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisella kehittämisohjelmalla, KASTE-ohjelmalla* ohjataan ja tuetaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistä vuosina 2008-2011 hallitusohjelman sosiaali- ja terveyspoliittisten linjauksen mukaisesti päätoimenpidealueina : (1) ennalta ehkäiseminen ja varhainen puuttuminen, (2) henkilöstön riittävyyden vahvistaminen ja osaamisen vahvistaminen (3) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuus ja vaikuttavat toimintamallit. Johtamisosaamisen ja käytäntöjen uudistaminen on välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteellisten ja toiminnallisten uudistusten toteuttamiseksi sekä näin myös edistää sen henkilökunnan riittävyyttä, oikeaa kohdentumista ja työhyvinvointia muuttuvassa toimintaympäristössä. Keskeisenä näkökulmana on asiakaskeskeisyys.

Vetovoimainen ja terveyttä edistävä terveydenhuolto 2009-2011 -hanke (VeTe-hanke) on valtakunnallinen kahdeksan sairaanhoitopiirin yhteinen terveydenhuollon vetovoimaisuutta ja terveyttä edistävä hankekokonaisuus. Hankkeessa on myös perusterveydenhuollon kehittämisen näkökulma ja yhteistyö sosiaalihuollon kanssa. Hankkeen tarkoituksena on kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa kansallisen kehittämisohjelman (KASTE) tavoitteiden suunnassa. VeTe hankkeessa tapahtuu myös hoitotyön ohjelman Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön alueellista toimeenpanoa.

Hankkeessa kehitetään käytäntöjä näyttöön perustuen, tutkimustietoa hyödyntäen, käytäntöjä tulostutkimuksella arvioiden ja tulosten perusteella kehittäen pysyviksi toiminnoiksi. Kehittämishaasteet liittyvät toiminnan eettisiin lähtökohtiin ja potilasturvallisuuteen, sosiaali- ja terveydenhuollon verkostoitumiseen sekä vaikuttavuuden, tuottavuuden ja tuloksellisuuden parantamiseen. Hanke koostuu neljästä osakokonaisuudesta:

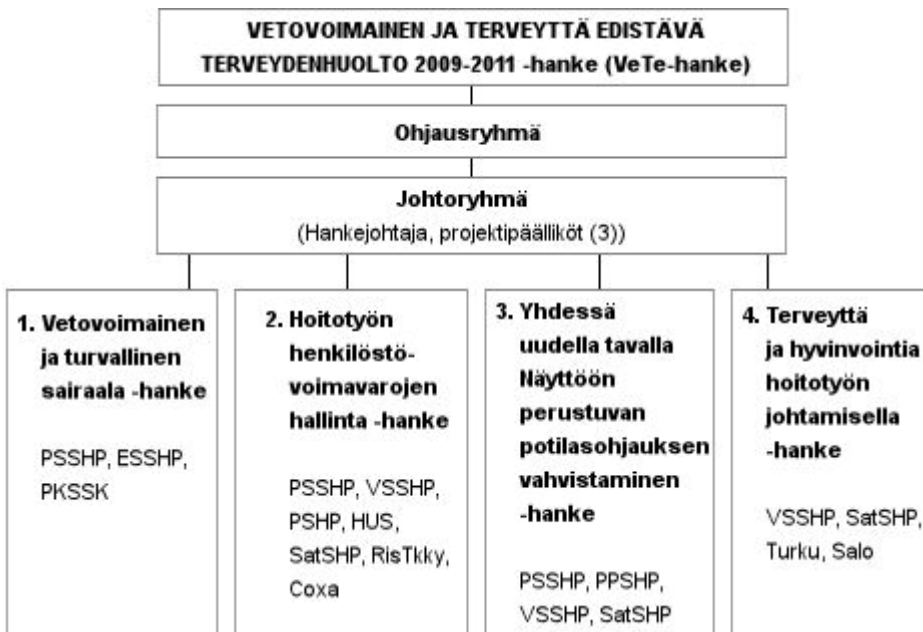
1. Vetovoimainen ja turvallinen sairaala -hanke (VeTeVT)
2. Hoitotyön henkilöstövoimavarojen hallinta -hanke (VeTeHH)
3. Näyttöön perustuvan potilasohjauksen vahvistaminen -hanke (VeTePO)
4. Terveyttä ja hyvinvointia hoitotyön johtamisella -hanke (VeTeTH).

* http://www.stm.fi/julkaisut/julkaisuja-sarja/nayta/_julkaisu/1063225#fi

Yleistietoa hankekokonaisuudesta

Hankeorganisaatio

Hankkeen organisaatio muodostuu ohjausryhmästä, VeTe-hankekokonaisuudesta, johtoryhmästä ja neljästä osahankkeesta.

Sairaanhoitopiirit:

- Pohjois-Savo: <http://www.psshp.fi>
- Etelä-Savo: <http://www.esshp.fi>
- Pohjois-Karjala: <http://www.pkssk.fi>
- Pirkanmaa: <http://www.tays.fi>
- Varsinais-Suomi: <http://www.vsshp.fi>
- Pohjois-Pohjanmaa: <http://www.ppsHP.fi>
- Helsinki ja Uusimaa: <http://www.hus.fi>
- Satakunta: <http://www.satsHP.fi>

Yhteistyötahot:

- Itä-Suomen yliopisto: <http://www.uef.fi/hoitot>
- Oulun yliopisto: <http://www oulu.fi/hoitotiede/hoitotiede.htm>
- Turun yliopisto: <http://www2.med.utu.fi/hoitotiede>
- Tampereen yliopisto: <http://www.uta.fi/laitokset/hoito>
- Hoitotyön tutkimussäätiö: <http://www.hotus.fi>
- THL: <http://www.thl.fi>

Vetovoimainen ja turvallinen sairaala (VeTeVT) -hanke

Vetovoimainen ja turvallinen sairaala (VT)-osahankkeen tarkoituksena on uudistaa ja kehittää terveydenhuollon palvelujärjestelmän näyttöön perustuvaa ammatillista johtamista, jolla voidaan taata terveydenhuollon jatkuva kehittäminen. Jatkuvan systemaattisen kehittämisen avulla voidaan vastata niin potilaiden tarpeisiin kuin toimintaympäristön muutoksiin.

Yhteys Kaste-ohjelmaan

Kansallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmassa (KASTE *) on palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja saatavuuden parantaminen yksi kolmesta keskeisestä tavoitteesta. Hoitotyön johtamiseen ja päätöksentekoon tarvitaan ajantasaista ja monipuolista tietoa koskien potilaiden tilaa, mielipiteitä ja hoidon tuloksia, kuten myös tietoa henkilöstön työhyvinvointiin ja opiskelijoiden ohjaukseen liittyen.

Vetovoimainen ja turvallinen sairaala (VT) -osahankkeen tavoitteet liittyvät Kaste-toimeenpanosuunnitelman toimenpiteen 17 ** kohtaan Vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön -toimintaohjelma. Ensisijaisena tavoitteena on moniammatillinen potilasturvallisuuskulttuurin kehittäminen sekä näyttöön perustuvien käytäntöjen vieminen käytännön tasolle hoitotyössä ja johtamisessa. Lisäksi osahankkeeseen sisältyy teemat: johtaminen, potilasarvio, opiskelijaohjaus, työtyytyväisyys ja työhyvinvointi, jotka liittyvät useisiin toimintaohjelman kohtiin.

Hyvä johtaminen on palvelujen toimivuuden tae

Hyvällä näyttöön perustuvalla johtamisella parannetaan palvelujen toimivuutta sekä potilaiden että henkilöstön hyvinvointia. Työtyytyväinen ja osaava henkilöstö on korkealaatuisen hoidon paras tae. VT-osahankkeessa edistetään korkealaatuista ja turvallista potilashoitoa korostamalla potilaiden entistä aktiivisempaa roolia hoidon laadun arvioijana ja hyödyntämällä heidän arviointejaan entistä tehokkaammin uusien toimintatapojen kehittämisessä.

VT-osahankkeessa yhtenä tehtävänä hyvien yhteistyöverkoston luominen organisaation ja ammatillisten oppilaitosten välille. Johtaminen takaa edellytykset hyvien hoitotyön opiskelijoiden ja henkilöstön oppimisympäristöjen luomiselle hyödyntämällä aiempia sekä kehittämällä uusia opiskelijaohjaus- ja perehdytyskäytäntöjä ja osaamisen arviointimenetelmiä. Näillä toimilla parannetaan organisaation vetovoimaa, joka on edellytys henkilöstön rekrytoinnille ja sitoutumiselle tulevaisuudessa.

Hankkeeseen osallistuvat Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (VeTe-hanke hallinnoija), Etelä-Savon sairaanhoitopiiri ja Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalveluiden kuntayhtymä. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen kanssa.

* <http://www.stm.fi/julkaisut/julkaisuja-sarja/nayta/ julkaisu/1063225#fi>

** <http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/ julkaisu/1389884#fi>

Hoitotyön henkilöstövoimavarojen hallinta (VeTeHH) –hanke

Riittävä, osaava ja työssä viihtyvä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on palvelujärjestelmän toimivuuden kannalta keskeinen tekijä. Hoitotyön henkilöstövoimavarojen hallinta (HH)-osahankkeen tarkoituksena on tuottaa valtakunnallisesti yhteneviin tunnuslukuihin perustuvaa tietoa hoitotyön henkilöstövoimavaroja koskevien päätösten perustaksi.

Yhteys Kaste-ohjelmaan

Kansallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmassa (KASTE *) on palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja saatavuuden parantaminen yksi kolmesta keskeisestä tavoitteesta. Myös valmisteilla olevassa terveydenhuoltolaissa (STM **) painotetaan terveydenhuollon henkilöstömäärän ja -rakenteen merkitystä palveluiden laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Hoitotyön henkilöstövoimavarojen hallinta (HH)-osahankkeen tavoitteet liittyvät Kaste-ohjelman toimenpiteeseen 14 ***, Henkilöstön saatavuuden, riittävyyden ja sitoutumisen turvaaminen. Tämän lisäksi HH-osahankkeessa tuotetaan tunnuslukuja joita on mahdollista hyödyntää myös Kaste-ohjelman toimenpiteessä 18, Johtamiskäytäntöjen uudistaminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen.

Menestykselliseen henkilöstövoimavarojen hallintaan tarvitaan uusia työvälineitä

Muuttuva sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö edellyttää hyvää johtamista ja toimenpiteitä sekä tietopohjan kehittämistä. Näillä turvataan tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne ja henkilöstön jaksaminen muutoksessa.

Henkilöstövoimavarojen menestyksellinen johtaminen edellyttää tehokkaita työvälineitä suunnitteluun. Tätä varten tarvitaan ajantasaisia ja monipuolista tietoa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on raportoitu kansainvälistä ja kansallista tutkimusnäyttöä hoitotyön henkilöstövoimavarojen merkityksestä potilashoidon turvallisuuteen ja tuloksellisuuteen, henkilöstön työhyvinvointiin sekä organisaation perustehtävän toteutumiseen.

Osahankkeen tavoitteena on lisätä hoitotyön henkilöstövoimavarojen päätösten läpinäkyvyyttä ja näyttöön perustuvuutta terveydenhuollossa. Tämä mahdollistaa hoitotyön vaikuttavuuden seurannan toimintayksikkö-, organisaatio- ja valtakunnan tasolla.

Henkilöstövoimavarojen hallintaa koskevissa päätöksissä tarvittavat tiedot koostuvat pääosin organisaation sähköisistä tietojärjestelmistä poimittavista tiedoista koskien hoitotyön intensiteettiä, hoitotyön toimintaympäristön intensiteettiä, hoitotyön voimavaroja, hoitotyön prosessia ja hoitotyön tulosta. Kehittämistehtävien avulla HH-osahankkeessa tuotetaan tarvittavaa näyttöä tunnuslukujen sopivuudesta yksikkö, sairaala ja valtakunnan tason tiedon tuottamiseen ja vertailuun.

Hankkeeseen osallistuvat Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (VeTe-hanke hallinnoija), Helsinki-Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, Satakunnan sairaanhoitopiiri, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Riihimäen seudun terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuntayhtymä ja Tekonivelsairaala CoXa. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston (hoitotieteen laitos, sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos), Tampereen yliopiston ja Turun yliopiston kanssa.

Riihimäen seudun terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuntayhtymän kotisivu löytyy osoitteesta
<http://www.riihimaenseudunterveyskeskus.fi>.

* http://www.stm.fi/julkaisut/julkaisuja-sarja/nayta/_julkaisu/1063225#fi

** http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1066999

*** http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1389884#fi

Näyttöön perustuvan potilasohjauksen vahvistaminen (VeTePO) -hanke

Potilashoidon keskeinen osa-alue on ohjaus. Sairaanhoidopiirit koko maassa ovat pyrkineet potilasohjauksen kehittämiseen erilaisin hankkein 2000-luvun alusta alkaen. Hanke perustuu aikaisempaan pitkäkestoiseen kehittämistyöhön potilasohjauksen hyvien käytäntöjen, prosessien ja interventioiden kehittämisessä alueellisesti ja valtakunnallisesti. VeTePO-hankkeen toteuttajaosapuolet ovat Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Satakunnan ja Varsinais-Suomen sairaanhoidopiirit. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Oulun yliopiston hoitotieteen laitoksen sekä alueellisten ammattikorkeakoulujen kanssa. Hankkeen projektipäällikkönä toimii TtM Kaija Lipponen (PPSHP) ja projektisuunnittelijoina TtM Johanna Alaloukusa-Lahtinen (PPSHP), TtT Sini Eloranta (VSSHP), TtM Virpi Kempainen (PSSHP), TtT Marita Koivunen (SatSHP) ja sh Päivi Lönnberg (SatSHP).

Näyttöön perustuvan potilasohjauksen vahvistaminen (VeTePO) hankkeen tarkoituksena on potilasohjauksen tuloksellisuuden parantaminen siten, että potilas kykenee hallitsemaan omaa terveysongelmaansa, osallistumaan omaan hoitoonsa sekä tekemään terveyttään ja hoitoaan koskevia päätöksiä. Ohjaustarpeen diagnostiikkaa kehittämällä luodaan yhtenäiset ohjaustarpeen määrittelyyn sopivat menetelmät ja toteutetaan niiden perusteella potilasohjausta.

Hankkeen tavoitteena on uusien toimintamallien luominen sekä olemassa olevien toimintamallien vahvistaminen ja jalkauttaminen terveydenhuollon yksiköihin ja hoitohenkilökunnan ohjausvalmiuksien vahvistaminen. Lisäksi tavoitteena ovat useiden potilasryhmien (mm. pitkäaikaisesti sairaat aikuiset, kirurgiset- ja lapsipotilaat) potilaslähtöisen ohjauksen vahvistaminen sekä ohjaustarpeen kartoittamista tukevien mittareiden ja potilasohjauksen dokumentoinnin kehittäminen. Hankkeen tuloksena potilasohjauksen vaikuttavuus ja saumattomuus terveyden- ja sosiaalihuollossa lisääntyy ja potilaat arvioivat hoidon ja ohjauksen laadun korkeatasoiseksi.

Hankkeessa arvioidaan toimintamallien tuloksellisuutta eri toimintaympäristöissä, hoitohenkilökunnan potilasohjausvalmiuksien kehittymistä ja potilasohjauksen vaikuttavuutta potilaiden näkökulmasta. Arvioinnissa käytetään arviointi- ja tulostutkimuksen menetelmiä yhteistyössä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Arviointiaineistoa kerätään asiakaspalautteena, kyselyillä, haastatteluilta ja havainnoimalla. Aineistot analysoidaan tilastomatemaattisin ja laadullisin menetelmin. Hankkeen ulkoinen arviointi tehdään osana koko VeTe-hankkeen arviointia.

Terveyttä ja hyvinvointia hoitotyön johtamisella (VeTeTH) -hanke

Tarkoitus

Terveyttä ja hyvinvointia hoitotyön johtamisella -hankkeen tarkoituksena on terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vahvistaminen hoitotyön johtamisessa ja käytännössä. Terveyden edistämisen näkökulmasta hoitotyön johtamisen keskeisiä haasteita ovat sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen, näyttöön perustuvien toimintatapojen tehokas käyttöönotto, väestön terveystietojen hyödyntäminen ja poikkisektorisen verkostotyön kehittäminen.

Hoitotyön johtajilla on erinomainen tilaisuus vaikuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulman vahvistamiseen potilastyössä, palveluiden kehittämisessä ja asiantuntijana kunnan ja alueen eri hallinnonalojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Hankkeessa korostuu alueellinen terveyden edistämisen rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen. Hanke perustuu olemassa olevien ja kehittämistyön tuloksena syntyneiden terveyden edistämisen rakenteiden, työvälineiden, strategioiden, toimintamallien ja hyvien käytäntöjen integroinnista hoitotyön johtamiseen ja käytäntöön.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteita ovat:

- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen integroiminen hoitotyön johtamisen rakenteisiin ja käytäntöihin osaksi muuta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuvissa toimintaympäristöissä.
- Alueellisten toimenpiteiden ja tukirakenteiden luominen, joiden avulla hoitotyön johtajat ottavat terveysnäkökohdat huomioon eri tasojen toiminnassa ja päätöksenteossa
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osaamisen vahvistaminen hoitotyön johtamisessa ja käytännössä

Toimenpiteet

Tavoitteisiin pyritään seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Kartoitetaan sosiaali- ja hoitotyön johtajien tietoja ja toimintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osa-alueella
- Luodaan alueellinen hyvinvointi- ja terveysverkosto-organisaatio
- Kehitetään terveyden edistämisen johtamisen päätöksentekotuen työväline
- Kootaan ja välitetään alueen väestön hyvinvointitietoja ja terveyden edistämisen hyviä käytäntöjä yhteisten toimintatapojen vahvistamiseksi
- Integroidaan varhaisen tukemisen/puheeksiottamisen näkökulma alueellisiin hoitoreitteihin
- Lisätään alueellista yhteistyötä kuntien eri toimialojen ja kansalaisjärjestöjen kanssa
- Kehitetään ja toteutetaan terveyden edistämisen täydennyskoulutusta
- Järjestetään terveys- ja hyvinvointipäiviä

Toteuttajat

Hanketta hallinnoi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ja se toteutetaan yhteistyössä Satakunnan sairaanhoitopiirin, Turun kaupungin ja Salon kaupungin kanssa. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Turun yliopiston, Turun ammattikorkeakoulun ja Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa.

Hankkeen henkilöstö

Jari Saarinen, hankejohtaja
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Tiia Harjulampi, suunnittelija
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

VeTeVT-osahanke

Tarja Tervo-Heikkinen, projektipäällikkö
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Anri Mihailov, projektisuunnittelija
Etelä-Savon sairaanhoitopiiri

Maarit Kalasniemi, projektisuunnittelija
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Raija Tuovinen, projektisuunnittelija
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

VeTeHH-osahanke

Tarja Tervo-Heikkinen, projektipäällikkö
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Piia Astila-Ketonen, projektisuunnittelija
Satakunnan sairaanhoitopiiri

Tiina Hassinen, projektisuunnittelija
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Anniina Heikkilä, projektisuunnittelija
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Niina Kivelä, osastonhoitaja
Riihimäen seudun terveyskeskus kuntayhtymä

Taina Pitkäaho, projektikoordinaattori
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Sirpa Salin, PSHP:n projektipäällikkö
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

VeTePO-osahanke

Kaija Lipponen, projektipäällikkö
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Johanna Alaloukusa-Lahtinen, projektisuunnittelija
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Sini Eloranta, projektisuunnittelija
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Virpi Kemppainen, projektikoordinaattori
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Marita Koivunen, kehittämissylihoitaja
Satakunnan sairaanhoitopiiri

Päivi Lönnberg, projektisuunnittelija
Satakunnan sairaanhoitopiiri

VeTeTH-osahanke

Minna Pohjola, projektipäällikkö
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Pia Ahonen, koulutuspäällikkö
Turun ammattikorkeakoulu, Terveysala, Terveys-AIKO

Piia Astila-Ketonen, projektisuunnittelija
Satakunnan sairaanhoitopiiri

Tuula Cornu, ylihoitaja
Turun kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi

Mari Hakkala, projektisuunnittelija
Turun kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi

Marita Koivunen, kehittämissylihoitaja
Satakunnan sairaanhoitopiiri

Marita Päivärinne, projektisuunnittelija
Salon kaupunki

Mervi Siekkinen, projektisuunnittelija
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri